

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Brassóban egy óra 52 lej
negyedévre 140, félelve 270, egy évre 500 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 60, 170, 320 és 600 lej
Külföldre negyedévre 250, félelve 500, egész évre 800 lej

FOSZERKESZTŐ
SZELE BELA dr.

HIRDETÉSEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITÁTOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHIRDETÉSEK közvetlenül a kiadóba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

És ott állunk

romániai magyarok a válság tetőpontján. Vihartherhesen borult be fölöttünk az ég. Templomainkat, iskoláinkat gyujtogatón vilámok fenyegetik. Hiába keresünk oltalmat közel és távol, segítő kar, oltalmazó hajlék nem bontakozik elénk.

Magunkra vagyunk hagyatva. Egészen magunkra. Szemben a hatalom meg-megújuló ostromával, hogy összezuzza kulturánkat, elsősorban iskoláinkat.

Eszteendőket óta szisztematikusan folyik az adáz támadás. Hol nyíltan, hol alattomban, hol kifárasztással, hol kiéhezéssel, hol ágyúkkal, hol robbanó aknákkal, hol egyenes viadalban, hol árulás, segítségével.

Az egyházak birtokait kisajátították, az iskolákat fenntartó alapjaiktól megfosztották. Sok iskolát bezártak, soknak a nyilvánossági jogát vették el. Másoknak az épületét elreklvirálták, az ujonnan építet lefoglalták. Föl-szereléseket, szertárazakat konfiskáltak. A magyar tanítókat és tanárokat, az iskola vezetését, irányát, tanítását alaptalan gyanúval vádakkal illették. Felfújt dolgok címén állandó zaklatás, üldözés folyt. Vizsgakényszer a legbrutálisabb fajtából. Cinikus semmibe vétele a magyar tanító és tanár szenvedő nyomorának. Sem államsegély, sem nyugdíjbiztosítás, még csak vasuti kedvezmény sem. A párisi egyezmény és az alkotmány durva sérelmére a román nyelven való tanítás kényszere a kisebbségi iskolákban. A magánvizsgálatok új rendszerével elkövetett visszaélések. Célzatos ellenőrző látogatások bő napidíjakkal és fölös zaklatásokkal. Egy-másnak ellenmondó, homályos, későn érkező rendeletek. Tanterv változtatás évközben, értelmetlenül, indokolatlanul. Budapestről még matematikai tankönyvet sem szabad használni. A másvallású tanulókat kitiltották, hogy a kevesebb tanuló, a kisebb létszám címén be kelljen vagy be lehessen szüntetni a magyar iskolát.

S még mennyi minden, amit csak közvetlenül érdekelt iskolák és egyházak tudnak. Amiket szinte napról-napra szenvednek, anélkül, hogy a nyilvánosság elé vinnék. Mennyi ámitó és becsapó ígérlet, a rosszindulatnak és kulturátlanságnak mennyi arcperítő, szégyenletes, elkeserítő megnyilvánulása.

Memorandumok, küldöttségek, biztatások, külföldi kontrolok, nemzetközi manifesztációk hatástalanok, hiábavalók. Nem hihetünk már senkinek, s nem bízhatunk senkiben, semmiben.

De biznunk kell önmagunkban. A saját erőnkben, a hitünkben, a jogainkban, a jövőnkben. Románia magyarságának a válság tetőpontján hősi erőfeszítést kell tennie. Meg kell védenie jussát iskoláihoz és iskoláit a hatalom romboló tervével szemben.

Főképp nem szabad elhagynia, az inségben, szenvedésben vigasz és támogatás nélkül hagynia magyar iskoláink martíromságban élő tanítóit, tanárait, akik magukat a szent ügynek feláldozták. Ha őket elejtjük, kiteszítjük a nyomorba, s kényre-kedvre kiszolgáltatjuk a hatalomnak, feláldoztuk velük kulturánkat is.

Álljon talpra a magyarság, s áldozzon ereje teljességéig, férfiasan, hiven, lelkesen. Mutassa meg, hogy élni akar és nyelvében, hitében, kulturájában akar élni. Most és mindörökké.

Szakadással fenyegeti Erdély katolikusait a konkordátum ügye

Bjelik Imre nagyváradi püspök nyilatkozata — Harc a konkordátum ellen

NAGYVÁRAD, szept. 1. A római szentszék és a román kormány között, mint ismeretes, már hosszabb idő óta folynak a konkordátumtárgyalások. A konkordátum-tervezet szerint a nagyváradi és szatmári egyházmegyék megmaradnak ugyan, de mindkettő elvesztené önállóságát és a nagyváradi egyházmegyét a csanádi, a szatmárit pedig az erdélyi egyházmegyével egyesítik. Hogy az egyházi alkotmány csorbát ne szenvedjen, a konkordátum Bukarestben érsekséget kíván felállítani, ami a nagyváradi és szatmári püspökség felsőbb hatóságát, a kalocsai érsekséget helyettesítene.

A terv szerint az erdélyi magyar katolikusok ezzel szemben azt kívánják, hogy a régi egyházmegyék, a szatmári, nagyváradi, csanádi és erdélyi, maradjanak meg a régi állapotukban és hagyják meg épségben a hajdudorogi görög katolikus egyházmegyét is. Rendkívül fontos és jogos követelése az erdélyi katolikusoknak, hogy maradjanak az egyházmegyei és alapítványi birtokok és amennyiben ezeket a földbirtokreform törvénye alá vették volna, a kártalanítás teljes forgalmi értékben történjék, végül pedig, hogy tartsák meg épségben az erdélyi státust.

A konkordátum tehát — ha a Vatikán az eredeti tervezetet elfogadja — nem jelentene kevesebbet, minthogy a szentszék a diplomáciai összeköttetés és a konkordátum érdekében feláldozza az ezeréves latin-egyház érdekeit. Ha ez így történnék, úgy igen erős sé válnék az a mozgalom, melynek az a célja, hogy a romániai magyar katolikusok körében a Vatikántól való elszakadás eszméjét szimpatikussá tegye.

Ebben a nagyjelentőségű kérdésben dr. Bjelik Imre nagyváradi püspök, aki az átméleti időben bölcs előrelátással vezette a katolicizmus ügyét, a következőket mondotta:

— A konkordátumról sok közlemény jelent meg, de ez mind csak tervezet, a hivatalos szöveget senki sem ismeri. E tekintetben dr. Frentiu Valér gör. kat. püspök is nyilatkozott, kijelentvén, hogy ezek a tervezetek változnak s megbeszélés alatt állnak. Én magam is beszéltem Lepadatu Sándor miniszterrel, de ő sem adott kimerítő információt a konkordátum anyagáról. Csak a Szentszék és a kormány ismeri a végleges szöveget.

A nagyváradi püspökség sorsáról még mitsem tudunk, de a katolikus közvélemény nyugodt lehet, hogy megtettem kellő időben mindent illetékes helyen, hogy az egyházmegyét megmentsem a beolvadástól. S mert tudom, hogy a politikusok és kormányférfiak hosszú és részletes memorandum elolvasására nem vállalkoznak, röviden, nyíltan, katonásan jól megindokoltam, tényekkel bizonyítottan, már néhány felterjesztésben rámutattam a kormány előtt, térképekkel is illusztrálva, hogyha nem volna meg nagyváradi püspökség, mek kellene szervezni a hívők nyugalma, a rend, a konszolidáció érdekében. Egyelőre még nincs döntés az egybeolvasztás ügyében, de bizonyos, hogy a szántóföldeket már átvette az állam tőlünk s nekünk, akiknek 13.000 hold erdőségünk volt, 750 holdból kell ellátnunk intézményeinket

és megtörtént, hogy fát kellett vennünk, hogy iskoláinkban és jótékony intézményeinkben az ellátás ne akadjon fenn. A vallás- és tanulmányi alapot is átvette az állam, abból, mint olvastam, már kiutalt három millió lejt, de nem nekünk, mi még semmit sem kaptunk belőle.

— Ami a Rómától való elszakadási mozgalmat illeti, kijelentem, hogy ilyen mozgalmról nem tudok. A nem érdekelt külföld lapjai ugyan nagy rokonszenvvel kísérik az erdélyi római katolikus egyház virágzó intézményeinek s iskoláinak sorsát, de az elszakadási mozgalom nem indult meg. Ha azonban erkölcsi és anyagi birtokállományainkat nem biztosítják s a feldarabolt katolicizmus veszályba jut, a helyzet alkalmas lesz arra, hogy agitáció tárgyává fajuljon s félő, hogy izgatási anyaggá használják fel.

A jóváélteli bizottság helyesléssel vette tudomásul Owen Young expozeját

PARIS. (Saját tudósítónk távirata.) A jóvátételi bizottság egyhangú helyesléssel vette tudomásul Owen Youngnak, a jóvátételt fizetés főbiztosának expozeját, amelyben a foganatosítandó rendszabályokról szólt. Owen Young megerősítette, hogy a német kormány a fizetési főbiztos számlájára huszonegymillió arany márkát lefizetett.

„Felgyülemlett az elkövetkező háboru gyújtóanyaga“

LONDON. (Saját tudósítónktól.) Lloyd George a Daily Chronicleben a londoni konferencia eredményeiről értekezve, azt írja, hogy az egész világon felgyülemlett az elkövetkező háboru gyújtóanyaga. Németországban a Ruhrmegszállással elkövetett balgaságok rengeteg keserűséget halmoztak fel. A konferenciának — írja — talán sikerült meggátolni a katasztrófát, azonban a jóvátételt keserves terhei egyre súlyosodnak. Végül felveti a kérdést, meddig türik el a német munkások, hogy a jóvátételt a zsebükből fizessék?

Megnyílt a német katolikus népszövetség nagygyűlése

HANOVER. (Saját tudósítónk távirata.) A német katolikus népszövetség nagygyűlése Marx kancellár elnöklése alatt megnyílt. Marx megnyitóbeszédében hangsúlyozta, hogy a szövetségnek a társadalmi ellentétek kiegyenlítésén kell fáradoznia. Az egyes gazdasági ágaknak és foglalkozásoknak alá kell rendelniük magukat a közérdeknek. A kormány célja, hogy a nép gazdasági helyzetét emelje, s bár a népek most súlyos terhek nyomják vállait, ezeket el kell viselni, s nem szabad az állammal szemben lehetetlen követeléseket támasztani. A munkaadók jelenleg főként a munkásokkal szemben, de hatalmukat nem szabad a végsőig kihasználni, legyenek igazságosak. A jogot támogatni a szeretet. Leicht bajor néppárti birodalmi képviselő az össznémet együttműködésének szükségességét hangoztatta.

A lej Zürichben
nyitáskor 2.65

Vanderwelde a versaillesi békeszerződés revízióját követeli

BUKAREST. (Saját tudósítónktól). Vanderwelde, a belga szocialista vezér, aki ezidőszerezt — mint az ismeretes — a Balkánon végzi körutazását, most Bulgáriában tartózkodik, s szombaton Ruszcsukban nagyjelentőségű politikai beszédet tartott a mai európai nemzetközi helyzetről. Beszédében a következőket mondotta:

— A békeszerződések megkötése, úgy, amilyen formában megtörtént, a háború közvetlen és természetes folyamánya volt. A versaillesi békeszerződés, amelynek aláírói között vagyok én is, garantálja Belgium függetlenségét. De ezt a békeszerződést a győző államok úgy csinálták meg, hogy annak végrehajtása teljes egészében sohasem lehetséges.

— A népek önrendelkezési jogát a győző államok javára állapították meg, s ezért szükséges annak revíziója.

— A népszövetség demokratikus eszme szüleménye, de a szociáldemokrácia mai formájában el nem fogadhatja, mert sem Németország, sem Oroszország nem tagjai ennek a szövetségnek.

Kínában dühöng a polgárháború

(Saját tudósítónktól). Kínában a forradalmi mozgalom tetőpontra hágott. Az országban teljes fejlettség uralkodik. Egy Reuter-jelentés szerint a csapatok felvonulása miatt minden összeköttetés megszakadt a Sanghai-Peking és a Manking-Peking vasútvonalakon. A vágányokat mindenütt felszakították. Az ellenfelek minden fegyverfogásra alkalmas férfit besoroztak, s az egész országban veszett katonai terror uralkodik.

A pekingi tőzsdén teljes a pánik, az európai és amerikai cégek a kínai kőolajban horgonyzó hadihajóikról kértek védelmet. Newyorkból eddig három torpedórombolót küldtek Sanghaiba és egy ágyunaszádot Amoyba. Hir szerint egy olasz cirkáló is érkezett Sanghaiba.

Rövid hírek mindenfelől

NEWYORK. A nagy amerikai lapok szerkesztőiségei igen sok városban elnökválasztási próbaszavazást rendeztek, amelynek eredménye szerint Coolidge már az első napon nagy többséget kapott. La Follette a második, Dawis pedig a harmadik helyre került.

ROMA. Mateotti bűnpörét valószínűleg az aquavilai törvényszék tárgyalja.

SZÓFIA. Bulgáriában az elmúlt napokban hatalmas ciklon pusztított. A forgalom Szófia és Ruszcsuk között megszűnt. A pusztulás képe leírhatatlan, a folyók mindenütt kiöntöttek, igen sok ház rombadott. A telefon és táviró forgalom még nem állt helyre.

TOKIO. Japánban álmokör pusztít. A legutóbbi két hét alatt kétezer megbetegedés volt, amelyből kilencszáz halálos kimenetelű. A hatóságok tehetetlenek a járvány terjedésével szemben.

BERLIN. A moszkvai Rosta távirati ügynökség jelenti, a pétervári munkásság sztrájkol, s hatalmas tüntető felvonulásokat rendez a szovjet ellen. Egy tüntető csoportot a vöröskatonák körülkerítettek és tizenöt tüntetőt megöltek.

BELGRÁD. A horvát parasztpárt egyik gyűlésén Radics kijelentette, hogy híve a leszerelési tervnek, s követelni fogja, hogy a kormány tiszta háború ellenes politikát folytasson.

LONDON. Az angol lapok közlése szerint a brit birodalom hadügyminisztere olyan hadi repülőgépeket rendelt, amelyek egyszerre ötven katona szállítására képesek.

KONSTANTINÁPOLY. Mekrikoi mellett egy löporraktár felrobbant. Tizenöt személy a robbanás következtében meghalt.

PARIS. A hadügyminiszter rendeletére a fogvatartott huszonkét wiesbadeni kommunistát ideiglenesen szabadlábra helyezték.

LONDON. Spanyol-Marokkóban Ellan mellett súlyos harcok folynak, amelyek a spanyol csapatok gyengesége miatt a bennszülöttek fölényéről tanuskodnak.

Bizottsági tárgyalások folynak Genfben

Duca a lefegyverzési bizottság elnöke — A Times sokallja a kisállamok kívánságait

GENF. (Saját tudósítónktól). A népszövetségi közgyűlés főbizottsága kinevezte elnökeit. A jogi és alkotmányügyi bizottságé Groom (Ausztrália), a technikai szervezésé Gara (Panama), a fegyverkezés korlátozásával foglalkozó bizottságé Duca (Románia), a költségvetési bizottságé Adato (Japán), a szociális és emberbaráti ügyeké Zahle (Dánia), politikai bizottság, amely esetleg felvételi kérelmeket is tárgyal: Enzkell (Finnország).

Az általános vita holnap kezdődik, s a csütörtöki ülésen a biztonság és leszerelés kérdéseit tárgyalják. Maguk a bizottságok már ma megkezdtek tárgyalásaikat. A legnagyobb jelentőségű a harmadik bizottság, amelynek napirendjéhez a lefegyverzés kérdése és a garancia szerződés tervezete is tartozik.

A közgyűlés alelnökei

A tegnapi ülésen választották meg a közgyűlés alelnökeit. Alelnökök lettek Léon Bonyeois, Palmoi, Salandra, Ulrutes (Columbia), Skrimzj (Lengyelország) és Sang-Sei-Fu (Kína).

Angol sajtóhang a népszövetség és a kisállamok ellen

A londoni Times a népszövetség közgyűlése alkalmából vezércikket írt, amelyben bagaságnak bélyegzi, ha valaki feltenné, hogy akad ma nagyhatalom, amely jogainak lényeges részét rábízna egy szervezetre, amelyet a kisállamok csoportjai esetleg döntően befolyásolhatnak. A dolgok természetes rendje követeli, hogy az életbevágó kérdésekben a

döntés továbbra is a nagyhatalmaké maradjon, amelyek a felelősség fő részét viselik. A kisállamok a népszövetségben jelentékeny erkölcsi befolyást gyakorolhatnak, s céltalan törekvés volna a kisállamok részéről, ha többre törekednének.

Daruváry nyilatkozata a Tempsban

A Temps közli Daruváry nyilatkozatát a népszövetségi közgyűléssel kapcsolatban:

— A miniszterelnökkel együtt kimegyünk Genfbe — mondotta Daruváry — ahol érintkezésbe lépünk Európa vezető politikusaival. Magam sem vagyok tagja a magyar küldöttségnek, mert ezt a felelősségteljes állást Apponyi tölti be, aki — noha a parlamentben ellenzéki — mégsem habozott vállalni ezt a feladatot. Tekintettel a Genfben tárgyalandó fontos kérdésekre, a magyar közvélemény felette hálás neki, mert meg van győződve arról, hogy a magyar ügyet nála senki jobban nem képviselheti.

— Magyarország törekvése az, hogy a nagyfotosságu kérdéseket a népszövetség szabályozza. Rokonszenvvel fogadtuk azokat a javaslatokat, amelyek azt célozzák, hogy a népszövetség fontosságát fokozzák, s hogy tevékenysége hatásosabb legyen.

— A magyar közvélemény élénk érdeklődéssel kísérté a londoni konferenciát. Benyomásunk az, hogy a konferencián újra megjelent a békevágy.

Majd ama reményét fejezte ki, hogy Európa félreteszi a háborús észjárás csökevényeit s helyreállítja a kölcsönös megbecsülést és bizalmat.

Hamis nyilatkozatot adtak Beach püspök szájába

Kicsit másképp hangzik, mint Bukarestből jelentették

BRASSÓ, szeptember 3. A kalvinista világszövetség képviselőiben ez év június havában itt jártak nálunk Beach ref. püspök és dr. Schaeffer szövetségi főtitkár, hogy a romániai hitsorsosok helyzetét tanulmányozzák.

Beach dr. Bukarestben bucsulakomát rendezett a román kormány tiszteletére és ez alkalommal bukaresti híradások szerint, állítólag elragadtatásának adott kifejezést a romániai magyarság sorsán és a kormány kisebbségi politikájáért állítólag elismerését fejezte ki.

A Brassói Lapok akkor nyomban kétséget fejezte ki e hír szavahihetőségén és misztifikációnak nyilvánította a »kedvező« nyilatkozatot.

Most aztán kiderül, hogy Beach tényleg egészen mást mondott és más véleményen van az erdélyi tapasztalatokról, mint amit bukaresti tendenciózus, hamis tudósítások a szájába adtak.

Beach dr. tapasztalatairól jelentést tett a világszövetségnek és e jelentést a Kalvinista Szemlének is megküldték.

E szerint a delegátusok azt tapasztalták, hogy Alsócsernátonban bezárták a református iskolát; Felsőcsernáton lelkészét, Medgyaszait elverték a csendőrök; a tövisi református templom földterületét az orthodox templom céljaira vették igénybe; a szászvárosi ref. kollegiumot nyilvánossági jogától megfosztották; a marosszentimrei református templomot a papilakkal együtt kisajátították; Toroczkbán a ref. iskolát bezárták és épületében állami iskolát rendeztek be; a tordai ref. leányiskolától egy leánykánál talált egyetlen könyv miatt megvonták a nyilvánossági jogot; a türei ref. iskolát elrekválták; Jeden a ref. papilakot a csendőrség lefoglalta; a zilahi Wesselényi-kollegium nyilvánossági jogát megvonták stb.

E jelentés alapján a Baseler Nachrichten, mint a Magyar Kisebbség című szemle írja, alaposan lefárgyalja a bukaresti hazug jelentést, amellyel a külföldet, így a svájciakat is meg akarták tévesztetni, s Anghelcsuról meg-

állapítja, hogy — enyhén szólva — egészen mást mondott Beach uréknak a helyzetről és az ő tényeiről, mint ami a valóság.

Mindebből látható, fejezi be erős kritikáját a svájci újság, hogy a román kormány jobban tenné, ha felhagyna a kisebbségi kulturák üldözésével és jobb lenne, ha nem költene olyan a maga szája ize szerint elferdített nyilatkozatokat, amelyeket az előkelő idegenek kéőbb kerekén megcáfolnak.

Genfben dől el a népszövetség további sorsa

GENF. (Saját tudósítónk távirata). Az itt tartózkodó államférfiak és a sajtó egyértelmű véleménye az, hogy a most megnyílt ötödik közgyűlés döntő lesz a népszövetség további sorsára. Ez a kérdés vagy megoldja az állandó béke problémáját, vagy fel kell oszlania.

A jövő héten a török delegátusok érkeznek meg Genfbe, hogy résztvegyenek az Izak és moszulkörnyéki határnak megállapításánál, s egyuttal előterjesztik Törökország kérését a népszövetségbe való felvétel céljából.

Macdonald elutazásakor az újságírók előtt kijelentette, reméli, hogy Olaszország, Belgium és a többi nemzetek képviselőinek jelenléte a leszerelési és döntőbírósi mozgalmat javára szolgál.

Új román-osztrák konferencia lesz Bécsben e hónap közepén

BÉCS. (Saját tudósítónk távirata.) Szeptember közepén új delegáció érkezik Bukarestből Bécsbe, hogy tárgyalásokat kezdjen az osztrák kormánnyal a nyáron megkötött román-osztrák egyezmény végrehajtása és a román-osztrák adósságok, illetőleg háború előtti tartozások kiegyenlítése érdekében. Osztrák hivatalos helyen remélik, hogy a hónap végén ezeket a kérdéseket is sikerülni fog Romániával rendezni, úgy, hogy a két ország viszonyát immár egyetlen kérdés sem zavarhatja meg.

Ehező magyar tanítók

Magyarságunk figyelmébe ajánljuk az alábbi panaszt, mely sürgős méltányolást követel:

Szerelnék harsona lenni, hogy mindenki meghallja kiáltásomat, az immár hatodik éve küzdő s a tönk szélére jutott magyar felekezeti tanítók jajszavát..:

Vajjon gondolnak-e reánk — azok, akik a magyarság dolgát intézik — havi 1000—1500 lejes fizetéssel kinlódó urnak csufolt napszámosnál is rosszabb helyzetűekre..! Vajjon fel tudják-e fogni, mit jelent az, havi 1000 lejből csak a napi kenyér-, tej-, s a legszükségesebb kiadásokat fedezni s még mellé rongyosnak nem fenni, ha hűek akarunk lenni ahhoz az igazsághoz, amit tanítunk: foltosan járhat, de rongyosan nem? Vajjon tudják-e ti jólétben, bőségben levő magyarok, mit jelent az, amikor már a fölnek való is elfogyott..? Vajjon tudják-e a magyarság vezetőkörei, hogyha mi kidőlünk, belefáradunk a sok-sok torturával keresztülítatott mindennapi megélhetés küzdelmeibe, pontot tehetnek a magyar nép kulturájára s tudják-e azt, hogy ebből a pontból visszatér senki sem tud majd csinálni..? Szeretném hinni, hogy mindezeket nem tudják..!

Vezetők, fenntartók, magyar nép siesse-tek, segítsetek a tanítókon, adjatok a mai kolduskenyérnél valamicskével többet, hogy nyugodjék meg az a szegény gyötört napszámos lélek! Hagyassatok félbe fölösleges, ráérő munkákat, a fundamentum forog vesztélyben; fordítsátok minden banitokat a legterhebb robotosaitokra, tanítóitok jobb javadalmazására. Ne engedjétek elszéledni ezeket a hűséges pásztorokat, hatodik éve őrzik már a nyáját, ezt a »romlásnak indult hajdan erős« nyáját, feláldozva érte esetleges vagyonkájukat, megterhelve magukat adóssággal, abban a reményben, hogy egyszer csak észreveszitek őket is, nemcsak a nyáját, amelyet ők tartanak össze..!

Gy. F. r. kath. tanító:

Magyarország felé irányul a francia tőke

PARIS. (Saját tudósítónktól.) Tisseyre, volt kamarai képviselő a Correspondence Universelle-ben szemére veti Franciaországnak, hogy tőkéit távol tartja Magyarországtól jöllehet érdekei az ellenkezőt parancsolják. Cikkében rámutat arra, hogy legutóbb nagy angol és olasz tőkék özönlöltek Magyarországra. Végül azt a reményét fejezi ki, hogy a helyzet a francia-magyar kereskedelmi szerződés megkötésével kedvezőbbre fordul.

COURTHS MAHLER

LEGSZEBB MŰVEI:

- Szinlelt házasság 45.— L.
- Fény és homály 45.— "
- Szegény fecske 45.— "
- Ne ítélj! 45.— "
- Apja leánya 45.— "
- Forgószél kisasszony 50.— "
- A férfi sorsa a nő 50.— "
- Kata házassága 60.— "
- Virágakövek közt 60.— "
- Koldus grófkisasszony 60.— "
- A visszajáró mult 60.— "

Minden könyv izléses kiállításban, többször fedőlappal. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldésével.

Könyvkereskedőknek megfelelő rabattot adunk!

Ferdinánd király üzenete a magyar sajtónak

Kolozsvári tartózkodása alatt fogadta a Brassói Lapok munkatársait Képek a kolozsvári királynápról — Éjszakai razzia a királyváró Kolozsváron

KOLOZSVAR. (Saját tudósítónktól.) Tizenegy órától tizenkettő utánig egymásután járultak Kolozsvár magas vendégei Öfelsége Ferdinánd király, a királyné, a trónörökös elé a deputációk. Az ortodox egyház volt az első, Cristea Miron metropolita vezette a deputációt, a görög katolikus, a római katolikus, a református, evangélikus, zsidó egyházak következtek, majd a testületek, hatóságok, képviselők, szenátorok. A sorban harmadik volt azoknak az újságíróknak csoportja, akiket a megye prefektusa a felségeknél bemutatott.

Az Infratirea, a Brassói Lapok és Kéleti Újság munkatársai járultak Ferdinánd király elé. Öfelsége kegyesen fogadta az újságírókat, nagyszerű tájékozottságról tett tanúságot a lapok irányára tekintetében. Az Infratirea munkatársával beszélt először, azután hozzánk, a magyar lapok reprezentánsaihoz fordult.

— Nagyon örülök, hogy megismerhettem a magyar sajtót. Működésüknel tartásuk szigorúan szem előtt, kritizálni mindent szabad, mert erre szükség van, de vigyázzanak az urak, hogy tulzásba ne essenek. A tulzás veszedelmes baj, attól a célok érdekében is óvakodni kell.

A fogadás véget ért, Öfelsége kezét szorított velünk és már jött is utánunk a kereskedelmi és iparkamara küldöttsége.

Amikor a képviselők járultak sorban a király elé, valaki megjegyzi a hátam mögött: — Nézzétek Kiss Gézát... még a férfiaknak is kezét csókol.

A diszebed a vármegyeház nagytermében volt. Itt Simu alispán uralkodott, ezer keze volt és ezer szeme, mindenre személyesen ügyelt fel, fogadta az érkező előkelőségeket. A terem gyönyörűen volt díszítve, az asztalok terítése pompás látvány és egy teríték hatszáz lejbe került a vendéglátónak. Kétszázhatvan meghívott ült az asztalok körül, a királyi család és a kormány bevonulását lelkes hurrázás kísérte, a zenekar a királyhimnuszot játszotta és a fehérbe öltözött fehérkeztűs pincérek meg kezdték a felszolgálást. Pohárköszöntő nem volt, a király az ebéd szünetei alatt a felséges asszonnyal beszélgetett, majd Muresan megyei prefektusnak legmagasabb elismerését fejezte ki.

Az egyik pincér nagyon lassan szolgált fel. Kolozsvár egyik legelőkelőbb ügyvédje elkeseredve fenyegetőzött:

— Megállj te csirkefogó, holnap nem lesz fehér keztyű rajtad. Majd ellátom a bajod.

Amikor Öfelsége autója a pályaudvar felé haladt, egy öreg ember áttörte a kordont, az autóhoz nyomult, letérdelt és egy kérvényt nyújtott fel a királynéhoz. A felséges asszony elvette a kérvényt, átnyújtotta Ferdinánd királynak és mosolyogva szólt a még mindág térdeplő öregnek:

— Látja jó ember, kérvénye máris a legilletékesebb helyre jutott.

A történeti hűség kedvéért megjegyzem, hogy Öfelsége az aktát azonnal átnézte.

A királyi család elutazása a legnagyobb rendben történt. Öfelségeék melegen búcsúztak el a pályaudvaron megjelent notabilitásoktól, beszálltak az udvari vonatba, az ablakból búcsút intettek és a vonat megindult Bukarest felé. A látogatás külsőségei impozánsak voltak és valószínűen meg volt az a belső értéke is, hogy a királyt ismét közelebb hozta egy lépéssel Erdélyhez és az országot sokat zaklatott kisebbségeihez.

Rendcsinálás az éjszakai közönség között

Amíg a kolozsvári városházát serény kezek díszítik, amíg a vármegyeház nagytermébe girlandokat akasztanak fel, amíg a uccákon fenyőágakból készült diadalkapuk várakoznak, van a királyváró Kolozsvár vérkeringésének olyan üte-

me, amelyről nem beszélnek és amely az éjszakai csöndet használja fel a munkálkodásra. A kolozsvári rendőrség napokon át minden este razziát rendezett, hogy megtisztítsa a várost azokról a kétes és már egyáltalában nem kétes emberektől, akik a királylátogatás és a mintavasár alkalmával ide csődülő idegenek tömegében elsörendű konjunkturát látnak, hogy szereplésüket emlékeztetéssé tegyék önmaguk a rendőrség és a szegény áldozatok előtt.

Este tíz órakor hagyták el a rendőrség detektívcsapatai a központi rendőrség épületét, tíz órakor léptem én is ki Pop komiszár csoportjával, hogy megnézzem, hogyan razziáznak és igazoltatnak Kolozsvárott három nappal a királyi család érkezése előtt.

A Ferenc József uton kezdődik a munka. Pop komiszár nem szólít meg minden embert, aki elhalad mellettünk, az arcokból tudja körülbelül, hogy kinek nincs rendben a szénája.

— Igazolványt kérek!

— Hol a személyazonossági?

— Miért jött Kolozsvárra?

A megszólított ember akármilyen nyugodt is a lelkiismerete, megrémül. Az arca idegesen rebben a rávilágító zseblámpa fényében, a keze remülten kotorász az írásk után, amelyeket ilyenkor nagyon nehéz megtalálni.

— Kapitány ur, én elvesztettem a katonai igazolványomat.

Érdekes, hogy Kolozsvár mennyire ideges és mennyire fél a razziáktól. Tizenegy órakor már olyan kihalt az ucca, alig-alig suhan el egy árny a falak mentén. Egy kis fiú igyekszik elhaladni mellettünk és ijedtében szóhoz sem jut, amikor a komiszár megszólítja.

— Ké... ké... kérem! — dadogja.

Az egyik detektív az arcába néz és elneveti magát:

— Ez a kölyök pikoló a Gambinusban. Ismerem jól, tegnap is csupa habot hozott sör helyett, ma ez még egyszer előfordul, beviszünk. Most aztán szaladj.

A gyermek hamisítatlan pincérakcentussal válaszolt:

— Igenis kérrremássan.

És már szalad is.

Két rettenetes nyomortanya van a Ferenc József-uton. Kis szobákban három-négy ágy ugyanannyi divány, az ágyakon a diványokon, az ágyak és diványok alatt rettenetes ember és poloska tömeg. Borzasztó bűz, a levegő tele van a legkülönbözőbb epidemiák bacillusaival, de máskülönbö- rend van, véletlenül senkisémit kerül a velünk jövő csendőrök közé.

— Mennyit fizetnek itt egy éjszakai szállításért?

— Hatvanegy lejt.

— Egy napra?

— Nu, ná, háromra, — szólt közbe a gazda.

Ez már a rendőrség büne, hogy türheti el, és hogyan engedheti meg, hogy lelkiismeretlen emberek, szegény munkásemberektől és a városba érkező idegen cselédektől, hatvanegy lejt szedjenek naponként egy ágyért, amely hetedmagával áll egy kis szobában, ahol férfiak és nők, öregek és fiatalok zsúfolódnak össze, férgesen, piszkosan.

Az Astoriában, amely Kolozsvár legelegánsabb luxus-szállója, nyolcvanöt lejtbe kerül egy kellemes, tiszta egy ágyas szoba, tehát a Kolozsvárra vetődő idegen mindössze huszonnégy lejtet fizeti meg azt a különbséget, ami a két véglet, az Astoria és a tömegszállás nyomorusága között van. Nyomatékosan hívom fel a rendőrség figyelmét erre a körülményre, ezen változtatni kell, mert az, hogy azt az egy férges ágyat hatvanegy lejtért adják, nagyobb bűn és jobban üldözendő, mint hogyha a selyem méterjét tíz százalékkal drágábban adják a megengedett árnál. Két óráig tartott az éjszakai séta és ezen az egész éjszakán a mi csoportunk csak egy embert fogott el. Három óra tájban népes volt a központi rendőrség épülete, akkorára befutottak a különböző csoportok, amelyek behozták a zsákmányt. Ezen az éjszakán Kolozsvárott tizenkét férfit és hat nőt állítottak elő, akik közül a reggeli első kihallgatások után kettő maradt a rendőrség fogságában. A többi valahogy igazolta magát és szabadon engedték.

(t. l.)

Hogy kezelik nálunk a munkáskérdést és munkásokat?

(Saját tudósítónktól.) Annak idején majdnem minden erdélyi lap megemlékezett a belügyminiszternek arról a rendeletéről, amelylyel a munkás-szakszervezetek Bukarestben székelő Országos Tanácsát a kommunistákkal való szimpatizálás vádjá miatt egyszerűen feloszlatta. Ezzel a rendelettel kapcsolatban a közbiztonsági hatóságok egyideig arra a képtelen álláspontra helyezkedtek, hogy az Országos Tanács feloszlátásával minden helyi szervezet is feloszlik. E fel fogás tévessége csakhamar nyilvánvalóvá lett, mert a helyi szervezetek mindegyike önálló jogi személy, amelyet csak külön rendelettel lehet feloszlítani. Ez azonban nem jelenti azt, mintha a munkások élhetnének jogaikkal. Kolozsvárt a múlt hó 22-én házkutatást tartottak a famunkások, börmunkások és ruházati munkások Országos Szövetségének helyiségeiben. A házkutatás végzetével magukkal vitték a három szövetségi pénztárkönyveit, kimutatásait és egyéb iratát, amelyekre állítólag a nyomozás érdekében volt szükség. Pár nap múlva a Szövetség két vezető tagja: Huszár József titkár és Kőműves Samu pénztáros a szigurancára mentek, hogy az iratokat visszaszállítsák. A sziguranca két detektívje vissza is szolgáltatatta az iratok egy részét, közöttük egy olyant is, amelyre állítólag a további nyomozás során szükség lett volna.

Ezért a nyomozást vezető két detektív intést kapott feletteseitől, mire azok ismét elmentek a Szövetséghez s a dologban teljes árttalan két vezető embert súlyosan bántalmazták, rajtuk töltve ki teljes dühüket.

Hasonló eset történt a napokban a marosvölgyi kerület szaktanácsának titkárával, Mihály Józseffel és 16 éves Tibor fiával. Mihály élénken részt vett a marosvölgyi munkásmozgalmakban s a napokban is Maroshévízen járt, ahol a helyi munkásszervezet éppen ülést tartott a gazdasági helyzet javításának megbeszélése céljából. Mihály részt vett ezen a gyűlésen fiával együtt és egy költeményét szavalta el.

Az előadás befejezésével Mihályt azonnal az előjáróságra kísérték s ott olyan kijelentéseket tulajdonítottak neki, amelyeket egyáltalában nem tett. Az előjáróság jegyzőkönyve alapján Mihályt a marosvásárhelyi rendőrség letartóztatta és a kolozsvári szigurancára kísérte, ahol most is fogva van bár a munkásság minden lépést megtett szabadonbocsátása érdekében.

A munkásokkal való elbánásra jellemző az a harmadik eset, amelynek szenvedő áldozata Tóth József zernesti munkás. Tóth már régóta ott lakik Zernesten; ott házasodott gyermekei is ott születtek s felesége a zernesti temetőben nyugszik; ő maga 1913-ban a zernesti gyárban vesztette el félszemét s mégis az állampolgárság megállapítása folyamán a községi jegyző Tóthot nem vette fel az állampolgári listába azzal a nevetséges indoklással, hogy mikor Tóth a választások kapcsán kimaradt a választói névjegyzékből, politikai jogait nem reklamálta, ami nyilvánvaló jele annak, hogy állampolgárságáról lemond.

A szerencsétlen embert emiatt kiutasították az országból, azonban természetesen a magyar határon az ottani hatóságok nem vették át. Erre visszahozták Fogarasba, ahol május 31-e óta letartóztatásban volt. Időközben azonban a bíróság megállapította, hogy Tóth román állampolgár s a belügyminiszter utasította a szigurancát, hogy mint román állampolgárt kezeljék, mindazonáltal a munkás nem térhet vissza Zernestre, mert a főszolgabíró nem engedi vissza lakóhelyére. Így nem szabad Fogaras területét elhagynia és ott valósággal internálva van. A hatósági hatalmaskodás tehát megfosztja a szerencsétlen embert családjától és egzisztenciájától.

Ahogy engem ver az Isten...

Várad Aladár országszerte ismert dala.
Moravetz-kiadás, mindenütt kapható!

Oroszország mozgósított?

A kaukázusi mohamedánok szent háborút hirdettek a szovjet ellen

(Saját tudósítónktól.) Néhány nap óta a Kaukázus vidékéről aggasztó hírek érkeznek, amelyek közelgő háború jeleit hordozzák magukon. E hírek szerint — bár részletes jelentések még nem érkeztek — Oroszország mozgósította hadseregének egy részét. A mozgósítást állítólag Törökország ellen irányul, s arra az adott okot, hogy a Kaukázusban, az ott lakó mohamedánok a török kormány tudtával, sőt inspirációjára szent háborút hirdettek Szovjetországgal szemben. Az érkező hírek a kaukázusi helyzetet felette komolynak és aggasztónak

mondják, s lázas harci készülődésekről számolnak be. A jelentések arról is beszélnek, hogy nemcsak a Kaukázusban, hanem a környező kis államokban, Georgiában és Azerbajdzsánban is fegyverkeznek a mohamedán lakosság, hogy a szovjet államformától szabadulhasson. Az orosz kormány ugyan adott ki hivatalos nyilatkozatot, amelyben erősen cáfolja a mozgósításról elterjedt híreket, azonban a világsajtó a cáfolat ellenére is fenntartja a kaukázusi készülődésekről szóló híreket, s a helyzetet felette aggasztónak látja.

Visszaélések a börtvényi határszakaszánál

Megkezdődött a vizsgálat Boicescu ellen — A tanuk kihallgatása

SZANISZLÓ. (Saját tudósítónktól.) A Brassói Lapok hasábjain többször követeltünk szigorú vizsgálatot Boicescu börtvényi vámfőnök ellen. A vámfőnök, Szatmárnémeti réme három esztendeje sarcolja állandóan a kerületébe tartozó uradalmakat, birtokosokat és magánszemélyeket.

Egyik visszaélést a másikra halmozott, míg végre a magyar hatóságok megunták Boicescu rémuralmát és retorzióval éltek, mely — mint megirtuk — azt eredményezte, hogy a magyar hatóságok nem akceptálták a román hatóságok által kiállított határátlépési igazolványokat.

Tizenhat ökr a diplomáciai kavargásban

Az eset, amelyben Boicescu megbotlott, már ismeretes a Brassói Lapok olvasói előtt. Gróf Dégenfeld magyarországi földbirtokos tizenhat ökre áttévedt Romániába. Stroeescu granicsárkapitány az ökröket készségesen visszaadta; Boicescu azonban ragaszkodott a formáságokhoz és kérte, hogy egy napra adják vissza neki az ökröket. Becsület-szavára megígérte a magyar hatóságok előtt, hogy huszonnégyórán belül visszaadja az ökröket.

Boicescu nem tartotta meg becsületszavát. Az ökröket elkoboztatta és csempészési jegyzőkönyvet vétetett fel az esetről.

A magyar hatóságok Boicescu önkényeskedése és törvénytelen eljárása miatt azaz a retorzióval éltek, hogy ettől a perctől kezdve senkit sem engedtek át román határátlépési igazolvánnyal Magyarországra.

Boicescu tollasodik

Boicescu szegényen, egy ruhában érkezett Börtvénybe, hol rövid idő alatt nagyszerű gazdasági felszerelést, sertéseket, lovakat és szarvasmarhakat szerzett.

Ma már nem a régi, szerény ember. Goromba, mint a pokróc. A lakosság vérén éléskodik és rémes uralkodója egy nagy határozata összes lakóinak, kik neki fizetik a vámot.

A környékbeli uradalmak könyvei betekintést engednek a vámfőnök üzelmibe és azokból meg lehet állapítani a felcseperedett vámfőnök vagyonának eredetét.

Buzát, rozst, árpát zsákszámba rendelt Boicescu az egyes földbirtokosoktól, de ha megszorult pénzben, akkor csak megfizente egyik másik gazdának, hogy mennyire van szüksége.

A vizsgálat

Szombaton végre megejtették Boicescu ellen a vizsgálatot. Szaniszlóra érkezett a bukaresti külügyminisztérium kiküldöttje, Dimitrescu tábornok, vámhivatalok részéről Daci vezérfelügyelő, a katonaság részéről pedig Nasturas őrnagy Déváról.

A bizottságot a szaniszlói állomáson Stroeescu granicsárkapitány fogadta.

Dimitrescu tábornok számos tanut idéztetett meg Szaniszlóra és a szomszédos Csomaközre és megidézte Boicescu vámfőnököt, a börtvényi rendőrfőnököt és Niculescu szatmári vámfelügyelőt.

A szaniszlói községhez és Csomaközön

Kihallgatta a bizottság a tanukat

kik közül többek semmiféle felvilágosítást nem tudtak adni, többek pedig kompromittáló vallomást tettek a vámos ellen.

A vallomások közül érdekes a Dégenfeld gróf jószágigazgatójának vallomása. A jószágigazgató könyveivel igazolta, hogy Boicescu többször küldött hozzá pénzt és terményekért.

Egy másik tanu azt adta elő, hogy Boicescu nemcsak elfogadott, de kért is borravalót.

A vizsgálat és a tanuk kihallgatásának késő estig tartottak, Dimitrescu tábornok Daci vezérfelügyelő társaságában visszautazott.

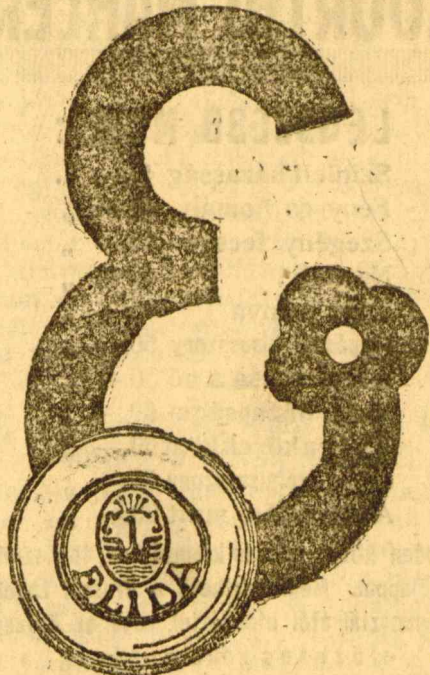
A vizsgálat eredményét csak néhány nap múlva tudja meg, amikor Boicescunak majd utilapit kötnek a talpa alá.

Marx kénytelen lesz visszavonni nyilatkozatát

PÁRIS. (Saját tudósítónk távirata.) A német kancellárnak a birodalmi gyűlés legutóbbi ülésén a háborús felelősség ügyében tett nyilatkozata, amelyben tiltakozik ama vád ellen, hogy Németország idézte fel a háborút, francia politikai körökben nagy felháborodást keltett. A kancellár nyilatkozatára, már sietett a francia külügyminisztérium hivatalosan is nyilatkozni. A nyilatkozat közli, hogy a kormány a birodalmi kancellárnak kijelentéseiről még eddig semmi féle hivatalos jelentést sem kapott, de mihielyt megkapja, azonnal hivatalosan válaszol. A francia kormány előre is energikusan tiltakozik Marxnak a háborús bűnösség kérdésében a hivatalos állásponttal ellenkező állításáért, nemcsak azért, mert ellentmond a tényeknek, hanem azért is, mert ellentmond a versaillesi békeszerződésnek. Politikai körök szerint a kijelentés, amelyet Marx a londoni konferencia kedvezőre hangolt atmoszférájának hatása alatt Európa színe előtt megkockáztatott, kisebbfajta diplomáciai konfliktust fog előidézni, s nincs kizárva, hogy a német kancellárt kijelentésének visszavonására kényszerítik.

Butorozott szoba

különbejárattal, cserépkályhával
kerestetik. Ajánlatok a kiadóban
HORVÁTH HENRIK nevére.

FÜRDŐSZAPPAN
világosított

HIREK

Péntek, szeptember 5.

Katolikus naptár: Lőrinc. — Protestáns naptár: Viktor. — Görög naptár: augusztus 23. Farkas. — Izraelita naptár: 5684. Elul 6.

A nap kel 5 óra 42 perckor, nyugszik 18 óra 45 perckor. Legközelebbi holdváltozás: első negyed szeptember 6-án 10 óra 45 perckor.

Időjárás: Továbbra is változékony, aránylag hűvös idő várható sok helyen esővel.

— **Az Országos Magyar Párt felhívása véreinkhez!** 1924. augusztus 21-én Zetelaka községe leégett. Sürgős segítségre van szükség. 160 család hajlék és kenyér nélkül maradt. Nyujtsátok feljükk segítő kezeiket, adakozzatok, hogy nyomorúságukban érezzék az emberi és faji szeretet melegét. Testvéri szeretettel: a Magyar Párt.

A Brassói Lapok is felemelte szavát szerencsétlen véreink érdekében s az általa megindított gyűjtésre ujabban adakoztak: Biró János Városháza 40 lej, Czelicz István Brassó 100 lej, Gál Margit Marosvásárhely 50 lej, Horváthné Gáspárdy Ida Érmihályfalva 100 lej, Mátrai Ákos Érmihályfalva 100 lej, Barthos Béla Brassó 100 lej, Simay Gerő Brassó 50 lej, Simay Jenő Brassó 50 lej, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank brassói fiókja 500 lej, Népbank Brassó 500 lej, Eddigi gyűjtésünk összege 1840 lej. Összesen 3430 lej.

További adományokat szívesen fogad és hirlapilag nyugtáz a Brassói Lapok kiadójvátala.

— **Lengyel újságírók Brassóban.** Azok közül a lengyel hírlapírók közül, akik Romániába tanulmányutra jöttek, s legutóbb Bukarestben és Szinajában jártak, szerdán délután tizenötén Brassóba érkeztek. Autón jöttek Szinajából városunkba, ahol a város és magya hivatalosan fogadta őket. A lengyel újságírók csak estig maradtak Brassóban, fekvésétől és természeti szépségeitől el vannak ragadtatva.

— **Tatarescu a jövő héten megy Marosvásárhelyre.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Tatarescu kisebbségi miniszter e hétre tervezett marosvásárhelyi látogatása az Avram Jancu ünnepek és Misu miniszter szerdai temetése miatt elmarad, így a kisebbségi miniszter csak a jövő héten látogatja a székelyföld fővárosát.

— **Magyar képviselők Olaszországban.** Budapestről táviratozza tudósítónk: Szeptember közepén a magyar képviselőknek egy nagyobb csoportja Olaszországba látogat. A kirándulást az olasz-magyar kereskedelmi kamara rendezi. A magyar és olasz politikusok magánjellegű barátkozása, úgy remélik, folytatódik majd az olasz képviselők magyarországi látogatásával.

(*) **Olcsóbban tud vásárolni, mint bárhol a Klein József és Fia végkiárusításában.**

— **A kormány segélyt nyújt a konstancai vihar áldozatainak.** Constancából jelenti: A Constanta környékén múlt hó 29-én átvonuló vihar pusztításairól még ma sem lehet teljesen tiszta képet alkotni. Az egész óriási terület, amely felett a vihar végigvonult, még ma is víz alatt van s a telefonvonalak nagyrészt még nem állították helyre. Az eddig érkezett táviratokból kitűnik, hogy a viharak mintegy negyven áldozata van s a sebesültek száma felül van százon. Igen sok háziállat pusztult el. A kár összege hozzávetőleg 50 millió lej, amiből 10 millió Murfallar községre esik, ahol a vihar a legvehemensebben pusztított. A hatóságok nyilvános gyűjtést indítottak meg a károsultak felsegélyezésére s a kormány táviratilag közölte az elpusztított megye prefektusával, hogy a minisztertanács jelentős hitelt fog nyújtani a károk helyreállítására.

Tűz a sárvári selyemgyárban

SÁRVÁR. Tegnap hatalmas tűzvész pusztított a sárvári selyemgyárban. A rettenetes gyorsasággal terjedő tűz elpusztította a selyemgyárnak majdnem egész nyersanyag készletét, ezenkívül teljesen használhatatlanná tett három mosógépet. A tüzet a kivonult tűzoltóságnak csak igen későn sikerült elfojtani. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy a tüzet egy szikra okozta, amely egyik gépből a nitroglicerines száraz gyapotról kipatant. A kár mintegy, kétmilliárd magyar korona.

Aki Bukarestben nagy tetteket akar elkövetni

Néhány apróságért betör egy ékszerüzletbe, menekül, az üldözőkre lövöldöz s a hálátlan tömeg félig agyonveri.

BUKAREST. (Saját tudósítónktól.) Vakmerő, egyes fázisaiban egyszerre borzongató és neveléses rablótörténet tarja izgalomban a főváros lakosságát. A tett elkövetője egy besszarábiai fiatalember, aki vallomása szerint azért jött a fővárosba, hogy »nagy tetteket kövessen el.« A nagy tett nem sikerült teljesen, mert az ambiciózus fiatalembert a rendőrség hamarosan elcsipte, de annyit elért, hogy megérdemelt feltűnést kel tett mindenfelé.

Tegnap reggel a Calea Victoriei 98. alatt levő ékszerüzletbe belépett egy fiatalember, aki egyik kezében revolvert, a másikban konyhakést tartva felszólította az üzlet tulajdonosát, hogy nyissa fel a pénzszekrényt. A megrémült ember a bolt hátsó részébe menekült, ahol a magasban elhelyezett műhelybe vezető lépcső volt s ott felrohanva az uccára szülő ablakon segítségért kezdett kiabálni.

A bandita erre az ajtónál őrt álló társával együtt menekülni kezdett. Végigrohantak a Calea Victoriein, onnan be a Pictor Gri-

gorescu utcába, majd a Stirbey Voda uccán keresztül ismét a Calea Victoriei-re. A tömeg mindenütt a rablók után, kik közben visszafordulva néhány revolverlövést adtak le az üldözőkre.

Ezalatt a Bratianu uccába értek, ahol revolverlövésekkel két embert súlyosan megsebesítettek s ahol az egyik üldözőtnek sikerült elmenekülnie, a másikat azonban egy rendőr elfogta. A feldühödött tömeg a rablóra rohant, s ököllel, botokkal, kövekkel úgy elverte, hogy súlyos sebesülésekkel, vérbefagyva szállították a kerületi rendőrségre.

A vallatásnál a Plescu Joan nevű fiatalember kijelentette, hogy nem akart büntetést elkövetni, csak épen egy néhány apróbb tárgyat szeretett volna elrabolni, mert tulajdonképpen azért jött Bukarestbe, hogy valami »nagy tettet« cselekedjék.

A tulságos becsvágytól duzzadó és feltűnést kereső fiatalembert a rendőrség őrizetbe vette. A nyomozás annak kiderítésére irányul, hogy vajjon nem egy jólszervezett apacsbanda tagja-e az elfogott bandita.

Nagyszabású csempészes Nagyváradon

NAGYVÁRAD. Zlatescu vámfőnök az ottani vámhivatalban több milliós csempészesnek jött nyomára. A nyomozás teljesen titokban folyik. A nyomozást vezető hatóságok annak befejezése előtt semmiféle felvilágosítást sem hajlandók adni.

— **Repülőgépen szökött meg Veér Imre.** Budapesti tudósítónk jelenti: Veér Imre dr. a magyar köztársasági párt elnöke eltűnt budapesti lakásáról. A megindított rendőri nyomozás megállapította, hogy Veér Imre repülőgépen hagyta el Budapestet, azonban utközben rendkívül heves vihar érte. Valószínűnek tartják, hogy a köztársaságipárt elnöke Párisba menekült.

— **Manoilescu volt vezérigazgató előadása.** Kolozsvárról jelenti: Mihail Manoilescu volt iparügyi vezérigazgató ma délután öt órakor a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nagytermében »Gazdasági nacionalizmus« címmel a Sfatul Negustoresc rendezésében előadást tart.

— **Mérgező gomba kipusztított egy családot.** Szatmárról jelenti: A Szatmártól nem messze fekvő Ombod községben Nagy István gazdálkodó családjával együtt gombát vascorázott. A gomba valószínűleg mérgező volt, mert az egész család rettenetes kínok közt megbetegedett s néhány órai szenvedés után meghalt az anya és öt gyermek. A gazdálkodó erősebb szervezete legyőzte a mérgező hatását s így megmenekült a haláltól.

— **Ciklon pusztított el egy székesegyházat Amerikában.** Newyorkból jelenti: Luisiana államban hatalmas ciklon dühöngött, amely a Saint Patrick nevű székesegyházat rombadöntötte. A székesegyházban mintegy száz ember volt, kik a vihar elől menekültek oda. A beomló boltívek tíz embert agyonütöttek és huszonkettőt megsebesítettek.

— **Gyilkol az alkohol.** Székelyudvarhelyi tudósítónk jelenti: Véres verekezés színhelye volt az elmúlt éjjel Székelyszenttamás udvarhelymegyei község korcsma előtti tere, ahol korcsmai összeszólalkozásból kifolyólag jobbra suhanc székely legények öszebicskáltak egymást, kik közül egy a verekezés színhelyén meg is halt. Az eset előzménye az, hogy Bálint Domokos fiatal vagyos gazdaember feleségül akarta venni a község egyik legszebb leányát, Andris Annát. A fiu szülei azonban ellenezték a vagyontalan leánnyal tervezett há-

zasságot, miért is a leány Szőke Árpád tibódi bírósághoz ment nőül. Ettől kezdve buskomor lett Bálint Domokos, de, hogy fájdalma egyhüljön, Gábor és György bátyjával elment vasárnap este a korcsmába, ahol Berecz György és Imre tibódi legények poharaztak. Ott Berecz Imre célzást tett a legények láttán a meghiusult házasságra, mire Bálint Gábor alaposan arcul ütötte. De a legény nem maradt adós a pofonnal s így a két székely legény csakhamar összefagyabodott. Ekkor Berecz György, aki józan volt, szét akarta választani a verekedőket, de vesztére tette, mert a szintén beavatkozó két másik Bálint testvér Gáborral együtt bicskát rántva, úgy hátba szúrta a 24 éves Berecz Györgyöt, hogy azonnal összeesett és meghalt s mikor Berecz Imrét is három súlyos szurt sebbel harcképtelenné tették, megrémülve futásnak eredtek. A csendőrök azonban még az éjszaka folyamán elfogták a tetteseket s bekísérték a székelyudvarhelyi ügyészségre, Berecz Imrét pedig súlyos sebeivel szállították a vármegyei kórházba, ahol élet és halál között lebeg.

— **Befejezett tény Dandea menesztése.** Bukaresti hír alapján megírtuk, hogy a belügyi kormányzat megelégette Dandea primár marosvásárhelyi politikáját és elhatározta, hogy más embert állít helyébe. Franasovici belügyi államtitkár a marosvásárhelyi primári széket fel is ajánlotta Boriciu Sándor gyulafehérvári rendőrkapitánynak, aki azonban nem fogadta el. Most ugyanebből a forrásból szerzett értesülésünk szerint a kormány feltétlen eliminálni akarja mindazon okokat, melyek a kisebbségi kérdések re kedvezőtlen hatással vannak és ezek közé számítja a marosvásárhelyi primár politikáját is. A belügyi kormány végleg elhatározta Dandea primár kicserélését, azonban a kérdés elnitézése nehezen megy, mert azoknak, akiknek az állást felajánlották, visszautasító magatartást tanúsítottak.

— **Súlyos kimenetelű kardpárbaj Budapest.** Budapestről jelenti: Csorba Emanuel miniszteri tanácsos kardpárbajban tegnap életveszélyesen megsebesítette Mattyasovszky László huszárnagyot. Csorba a főhadnagy bal halántékának ütőerét végigmetszette, a vágás innen az orósvényen keresztül a jobb alkarig húzódik. Az affér előzménye az, hogy Csorbának más lovagias ügyében Rácz Vilmos volt a segéde, mire az ellenfél segédei, közöttük Mattyasovszky egyoldalú jegyzőkönyvvvel intézték el az ügyet.

— **Brassói rendőri hírek.** Bartesch Richard brassói lakost tegnap a sétateren megtámadta egy Friedmann Eduard nevű egyén s rövid szóváltás után főbeütötte. A megtámadott ember jelentést tett a rendőrségen, amely a merénylőt letartóztatta. Az orvosi látélet szerint Bartesch egy héten belül gyógyuló sebesüléseket szenvedett. — Weiss Sándor nagyváradi lakos tegnap a Belvárosban elvesztette táskáját, melyben mintegy 3000 lej értékű asztali felszerelés volt. A becsületes megtaláló adja át a brassói rendőrprefektúrán.

Lysiform

— **Modern Mozgó.** Ma, csütörtökön »Arvák a viharban« II. részt vetítik. Itt emelkedik tetőfokára a dráma, ebben a fejezetben tombol a vihar, itt tör ki fékevesztetten a forradalom és vsz., ragadja magával az eseményeket. Henriettere, az egyik árvára a gillotin kése vár és ép a vérpadon találkozik testvérével, Lujzával, s aztán csak a sors különös kegyelme menti meg őket a lenyakazástól. Szébbnél-szebb, csodásnál csodásabb jelenetek peregnek le előttünk és feledhetetlen emlékeket hagy maga után a két Gish testvér művészi játékával. A szünetben minden este fellépnek Tamara és Anny táncművésznők. Vasárnap Maciste utazása, 12 felvonásos film kerül bemutatásra.

(*) **Használja ki a t. közönség Klein József és Fia kiárusítását.**
Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen Ferikénk temetésén résztvettek, vagy bármely más módon fejezték ki részvétüket, ugyszintén a 89 gyalogezred gárdájának, valamint a Batalion II. Vanatori de Munte zeneakrának ezuton mondunk halás köszönetet. **Lay József és családja.**

— **Apolló Mozgó.** Az Apocalypsis négy lovasa második része csütörtöktől fogva kerül bemutatásra (A második rész sokkal szebb és impozánsabb mint az első. Ebben az összes borzalmak, amit a háboru alatt az emberiségi szenvedett láthatók. Ebben a részben látunk egy éjjeli harcot, amelyet a filmgyártás még nem produkált. Hogy alkalmas adjunk azoknak akik az első részt még nem láttak azt megnézni szerda és csütörtök 5-től 7-ig az első rész lesz még vetítve, 7 órától a második rész kerül bemutatásra.

(*) **Olcsón és jól vásárolhat a Klein József és Fia végkiárusításában.**

— **Papp Lili** Lipcsében régzett zongora-tanítónő elvállal egy néhány növendéket zongora tanításra. Árvaház-ucca 25.

Tökéletes szabásu ragiánok csak NEUMANN-nál.

— **Orvosi körökből.** Dr. Ritter bőr és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirscher-ucca 25. I. szám alatti rendelőjében, nőknek 1 — fél 2-ig, férfiaknak délelőtt 11 — 1, és este fél 7 — fél 8-ig.

Uzenet az égi rokonhoz

A csillagos ég déli peremén feltűnik a piros arcú Mars, a Föld legközelebbi rokona. Olyan rokon, akivel eddig nem igyekeztünk szorosabb érzelmi kapcsolatot teremteni, mert nem kívánta meg az érdekünk. De mióta a gyűlölet urrá lett az emberi szívekben, mióta egy égbekiáltó vérzivatar kiméletlen borzalmaival végigsepergte siralomvölgyünket, mióta a boldogságra vágyó emberi lélek sorsának javulását már itt a földön nem keresheti, összeköttetést kísérel meg a végtelenséggel, a csillagokkal, s bolygótestvéreivel. Közöttük kutat egy boldogabb jövő után. Vigasztalást keres. Remél... Bizik... Hátha a végtelen világűrben felénk áramló fénysugarak derűt varázsolnak lelkünkbe, s megmentenek a kétségbeeséstől. Igen! most már érdekünk a Marssal közelebbi barátságot keresni.

És véráztatta földünk, egyik szűzfehér ormáról, a békeország legmagasabb pontjáról, a Jungfrau fensík örökös hómezőiről a tépettszívű, kétségbeesett ember hozzád akar szólni te ragyogó planeta.

Beszélni akar! Panaszkodni szeretne. Kimondhatatlan fájdalomát akarná megismertetni veled. S feleletet kér arra, hogy van-e boldogság? Van-e testvérszeretet? Van-e megértés a lelkek között? Vagy földedet is különböző nyelvű népek lakják, amelyek egymást sohasem értik meg? Ott is vannak minden hatalommal felruházott nemzetek, s meztelenre vetkőztetett, kifosztott népek? A Nerók gondtalan dőzsölései és a keresztire feszített Messiások szenvedései ott is minden naposak? Vajjon sugarad piros lángja szerető szived lobogása, vagy szintén gyűlölködő emberek biborszinű vérenek visszfénye?

De a Mars nem válaszol. Némán tekint le a sötét földre, mely a gyűlölet fekete lepével borított testét szomorúan vonszolja kiellen pályáján tovább.

Kérdéseinkre ne is felelj te bolygótárs! Uzeneteket az ember ugyssem érten meg. Hiszen itt nálunk még a közös anyának, a szülőföldnek együtt élő gyermekei, a testvérek sem értik meg egymás szavát. T. D.

IRODALOM, MŰVÉSZET

Fehér Imre Székelyudvarhelyen megkezdte működését

Székelyudvarhelyi tudósítónk jelenti: Fehér Imre színigazgató teljesen újonnan átszervezett társulatával augusztus 30-án nyitotta meg két hónapra tervezett színi szezonját Székelyudvarhelyen. Bemutatónál a Pompadour című operett nagyon jó előadásban került színre. Egy csapásra meghódította a közönséget Görög Olga, a Debrecenből szerződött kóloratur primadonna, aki Budapesten Fedák Sári helyettesítője képpen kilencszer játszotta szerepét. Kellemes jelenségű tartalmas színésznőnek bizonyult, aki gyönyörű, iskolázott, szép hanggal és elegáns ruhatarával brillírozott. Ross Jenő a társulatnak Brassóban is közkedvűt új bonvivánja, számpatikus megjelenésű; meleg, kellemes hang jellemzi s emellett ügyesen táncol. Fekete Rózi közönségünk rég becézett táncos szubrettje, most is, mint mindig csak frissességet és eleveniséget vitt a színpadra. Gaál Sándor, a Szatmárról szerződött új táncos komikus, csupa temperamentum. Jók voltak még Légrády, Tihanyi, Tarnay és Somogyi. Másnap mutatkozott be a drámai személyzet Lengyel Menyhért Antonia című darabjában. A címszerepet R. Farkas Ida, a társulatnak Kassáról szerződött új drámai hősnője kreálta, kifejezésteljes játékkal. Minden tekintetben méltó partnerei voltak Szabados Árpád a szatmári színház volt drámai rendezője és jellemszínésze, valamint Tóth Böske, a társulatnak Aradról szerződött új komikája. Ebben a darabban Fehér Imre is bemutatkozott egyik legparádésabb szerepében.

— **Sager Irén zongoraestélye.** A ma este a Honterus gimnázium aulájában megtartandó zongora estélyre még egyszer felhívjuk a közönség figyelmét. Jegyek a Klingsor hangversenyirodában és az esti pénztárnál.

TANÜGY

E rovatunk díjtalanul rendelkezésére áll minden magyar nyelvű telekezeti iskolának.

— A Brassói római kat. elemi fiúiskolában a beiratások szeptember hó 9—14-ig eszközöltnének délelőtt 8—12 óra között. A tanítás 15-én kezdődik. Egyben értesítjük a szülőket, ha tanköteles gyermekeik beiratását elmulasztják, a törvények szerint büntetettnek.

— A brassói római kat. polgári fiúiskolában a beiratások folyó hó 15—20. tartatnak délelőtt 8—12 óráig. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember 21-én délelőtt 9 órakor lesz az egyházközség rajztermében. A tanítás 22-én reggel 8 órakor kezdődik.

— A brassói római kat. főgimnázium igazgatósága kéri mindazokat, akik az idei iskolai évben vidéki tanulókat óhajtanak szállásra és ellátásra fogadni, hogy címüket és feltételeiket vele minél előbb közöljék. Együttal újból jelzi, hogy 100 lej beiratási díjon kívül a tandíj az első fokon 2100, a felsőfokon 3000 lej.

A VIII. osztály abszolváló bizonyítványai az igazgatói irodában délelőtt 9—10 óráig átvethetők.

— **Beiratások a temesvári Zsidó Lyceum fiú és leány középiskolájába és felső kereskedelmi iskolájába,** melyek mind teljes nyilvánossági joggal bírnak, szeptember 1—5-ig eszközöltnének, naponként délelőtt 9—12 óráig, a liceum új épületében. — Később jelentkezők csak az inspektorátus külön engedélyével vehetők fel.

— A kolozsvári állami felső kereskedelmi iskola magyar tagozatának, mind a négy osztályába a beiratkozások szeptember 1—15-ig tartanak, a tanítás kezdete szeptember 22. Az első osztályba a középiskola IV. osztályát sikeresen végzett tanulók vehetők fel (abszolváló vizsga nem szükséges). A felvétel iránti bélyegelt kéréshez szükséges okmányok: 1. múlt évi iskolai bizonyítvány. 2. Születési anyakönyvi kivonat. 3. Ujraoltási bizonyítvány. A tanítás nyelve magyar, kivéve a román nyelvet, történelmet és földrajzot. — A tandíj egész évre 700 lej, szegénysorsu tanulók tandíjmentességet nyerhetnek. Az internátusban van még néhány üres hely, az évi ellátási díj 8000 lej. Felvilágosítást ad az iskola igazgatósága, Kolozsvár, Str. Saguna 11-b.

— A székelyudvarhelyi római kat. fiúnevelő intézetbe beiratkozásra az 1924—25 tanévre felvételt, nek római kat., esetleg ev. vallású növendékek. Az intézet modernül berendezett, 1130 növendék befogadására alkalmas épülettel bír, mely Székelyudvarhely város közepén, legszebb fekvésű, parkírozott helyen fekszik s kapcsolatos a majdnem 300 éves multia visszatekintő, érdemekben és nevelési sikerekben gazdag, magyar tannyelvű, nyilvánossági joggal bíró székelyudvarhelyi római kat. főgimnáziummal. Ág. ev. vallású növendékeknek a főgimnáziumba való beiratkozását a kormányhatóságtól maguknak kell kieszközölniök. Székelyudvarhely, a székely anyaváros, a székelyföld kelles közepén, klimatikusan egészséges vidéken a Hargita-hegy lábánál fekszik, körülötte a már híressé vált gyógyfürdők és gyógyforrások egész rajától. Fiúnevelő-intézeti ellátás egész tanévre 5200 lej, 150 kgr. buza, 4 kgr. zsir. Bővebb felvilágosítást ad és kívánatra részletes prospektust küld a székelyudvarhelyi római kat. fiúnevelő intézet igazgatósága, Székelyudvarhely.

KELEMENNÉ ZATHURECZKY BERTA

két nagyszerű regénnyel ajándékozta meg irodalmunkat, amely két regény mintegy kiegészítője egymásnak és együtt teszik felejthetlenné szerzőjük nevét a magyar irodalomban. Az első regény az „Asszony átka — az asszony” s ennek mintegy folytatása — bár mindkettő kifogástalan kerek egészet képez — a

Simonyi obesterné.

Nagyszerű meglátással rajzolja meg a szerző a székely, szelidlelkű feleség, de gögös főúri asszony és a német polgári származású, de tüzes és izig-vérig asszony, Rosmann Mária versengését a kalandvágyó, daliás Simonyi obesterét. Senki még asszonyt nagyszerűbben meg nem látott, plasztikusabban meg nem rajzolt, melegebben meg nem értett mint Kelemen Zathureczky Berta

Simonyi obesternét.

Mindkét könyv kapható minden könyvkereskedésben és megrendelhető a kiadónál

Brassói Lapok

könyvosztálya Brassó, Kapu-u. 64—66.

Az „Asszony átka — az asszony” ára 80 Lei
A „Simonyi obesterné” 70 „

17025—924 tan. szám.

Hirdetmény.

A városi tanács határozata folytán a Károly herceg (volt Kolostor) ucca 38. sz. alatti városi házban levő üzlethelyiség egy évre bérbeadtatik nyilvános szóbeli árlejtés után.

Ezen árlejtés megtartatik f. é. szeptember hó 9-én d. e. 10 órakor a városi gazdasági hivatalban (Ötvös-ucca 5 sz. II. em. 3 ajtó). A kikialltási ár 15.000 Lei. A házber egész évre az árlejtés megtartása után mindjárt a városi pénztárba befizetendő.

A közelebbi árverezési és bérszerződési feltételek az árverés napjáig naponta a hivatalos órák alatt a városi gazdasági hivatalban betekinthezők.

Brassó, 1924. augusztus 27-én.

5556

A városi tanács

CSISZOLÓÁRUK,

(korongok, reszelők,
kövek, vászna, porok)

a VEREINIGTE CARBORUNDUM

ELEKTRITWERKE A. G. gyármányában,

kizárólag

KAMARYT & MEDER cégnél

BRASOV-TIMIȘOARA.

SPORT

A CAMP országos tenniszversenye

Elmaradtak a külföldiek — Rekord részvétel, szép küzdelmek

PETROZSÉNY, szeptember 1. Soha Romániában versenyt annyi induló nem volt, mint a petrozsenyi CAMP által nemzetközinek tervezett tornán. A versenyre nevezett Rohrer más oldali elfoglaltsága miatt nem jöhetett, a budapesti Gönc és Kelemen pedig a váradai versenyről hazautaztak, mert egymás elleni eredményükkel nem voltak megelégedve. Az így országossá vált verseny azonban nívó tekintetében is elsőrangú volt. Románia legjobb tenniszeseit láttuk a küzdőtéren az indulók száma pedig rekord, mert a férfiegyesben 26, a női egyesben 14 egyén, a párosokban pedig 16—16 pár indult. A két bukaresti hölgyversenyző ma is versenyen kívül állott, a férfiak közül San Galli, dr. Luppú és Ronetti Roman mellé Rosetti küzdött fel magát. A verseny szeszácója dr. Luppú formán aluli szereplése volt, aki a férfiegyesben a kitűnő formában levő Rosettitől szenvedett az elődöntők során 6:4, 6:4, 6:3 arányban vereséget, Donicinével a vegyes párosban pedig megverte őket a Dörner, Fülöppné pár 10:8, 6:1 arányban. A verseny végeredménye a következő: Férfi egyes döntő: San Galli—Rosetti Balanescu 6:3, 6:3; 6:3. Harmadik helyezettek: Ronetti Roman és dr. Luppú. Női egyes döntő: Gulescu—Stefanescu 6:3, 6:1. Harmadik helyezettek: Fülöppné és Schlosserné. Férfi páros döntő: San Galli, Rosetti contra dr. Luppú, Ronetti 9:7, 6:3, 6:3. Harmadik helyezettek: Buda, Winternitz és Krupenszky, Poulieff. Vegyes páros döntő: San Galli, Stefanescu contra Ronetti, Gulescu 6:4, 3:6, 9:7. Gulescu játékaival szemben Ronetti gyenge volt és így a versenyt elvesztették. Harmadik helyezettek: Rosetti, Schlosserné és Dörner, Fülöppné.

(x) A CAMP nemzetközi atletikai versenye. Jövő vasárnap nagy esemény színhelye lesz a petrozsenyi Camp pálya. Évek óta ez lesz az első nemzetközi verseny Romániában, melyen a mi atlétikánk nem fog szégyent vallani. Egyelőre úgy áll a helyzet, hogy a verseny külföldi biztos résztvevői az FTC, MAC és a csehszlovákok legjobbjai. Ezek ellen veszik fel rekordformában lévő atlétáink a küzdelmet. A verseny csak egy napos lesz, vasárnap befejezik. Hazai egyesületeink közül a Camp, KAC, ATE, AAC, TAC, Universitatea, Brasovia, Kinizsy, és HTV. atlétái vesznek részt a versenyen.

(x) Atletikai verseny Nagyszebenben. A nagyszebeni HTV által szászok részére rendezett tornászversenyen néhány atlétikai szám is szerepelt, melyeken a szász atléták a következő szép eredményeket érték el: 800 m.: Bednar TV 2 p mp. — Magasugrás helyből: Schöpp HTV 132 cm. — Magasugrás: Schöpp 166 cm. — Távolugrás helyből: Zank Olympia Bukarest 278 cm. — Súlydobás: Ulrich HTV 11.42 m. — Discos: Ulrich 30.60 m. — Gerelyvetés: Ulrich 46.50 m. — Igen jó teljesítmény, Ulrich versenyen kívül 50.80 métert dobott.

Öntött nyomó csövek

10 m/m favastagságban, 80, 50 és 40 mm. átméretben, hozzá idomdarabokkal, kevésbbé használt cca két waggonnal jutányos áron eladó. Megkeresések:

„Villamosmű“, Satu-Mare.

Pályázati hirdetés.

A hosszufalusi (Brassó megye) evangélikus fiu- és leánypolgári iskolához szükség van egy nyelv- és történettudományi és egy matematikai és természettudományi szakos tanárra, illetőleg tanárnőre. Pályázati határidő szept. 15. Javaldalom: havi 2000 lei. A választásnál előnyben részesülnek azok, akik a román-francia nyelv tanítására is képesek.

Dr. Papp Endre

iskolaszéki elnök, Hosszufalu.

KÖZGAZDASÁG

Az 1924. évi cipésszakkongresszus programja. Szeptember hó 6—7—8

KOLOZSVÁR. (Saját tudósítónktól.) Az Országos Cipésszakkongresszus előkészületei már befejezésükhöz közelednek. Eddig Arad, Brassó, Csikszépvíz, Déva, Fogaras, Balázsfalva, Dicsőszentmárton, Ditró, Marosvásárhely, Máramarossziget, Nagyenyed, Nyárad-szereda, Nagyszalonta, Nagylak, Nagykároly, Segesvár, Székelyudvarhely, Szászrégen, Szatmár, Szentanna, Sepsiszentgyörgy, Zsilvölgye, Temesvár, Torda, Nagybánya, Vulkán, Vajdahunyad, Záh. Gyulaféhegyvár, Dés Nagybacon, Egeres, Székelykeresztúr, Szászváros kiküldöttei jelentették be részvételüket s így már ebből is bizonyosra vehetjük, hogy a kongresszus az egész ország cipész iparos társadalmát felöleli.

Alább közöljük a három napra terjedő programot.

Szeptember 6-án.

Este 7 órakor az összes kiküldöttek bevonásával előértekezlet az Ipartestület helyiségében. Fél tíz órakor ismerkedési estély az Iparosok Aggmenházának kerthelyiségében.

Szeptember 7-én.

9 órakor a kongresszus megnyitása a Kereskedelmi- és Iparkamara gyűléstermében.

Kongresszusi napirend:

a) Az előkészítő bizottság jelentése. b) A kongresszusi tisztikar megválasztása. c) A kongresszusi elnök megnyitója és üdvözlése.

Nem lesz bankjegykibocsátás
Bratianu Vintila nem akar segíteni a pénzpiacra

BUKAREST. (Saját tudósítónktól.) Bukaresti illetékes pénzügyi körökben arról beszélnek, hogy ha megtörténne és Bratianu Vintila üres kezével térne vissza az országra, a Nemzeti Bank bankprése megindulna s mintegy négy milliárd új bankjegyet bocsátásának forgalomba.

A kormány hivatalosa sietett formálisan megcáfolni. Ez a szerepe. Az ország jelenlegi vezetői három év óta következetesnek mutatkoztak. Kérdés azonban, hogy abban a helyzetben, amelyben ma van a gazdasági élet, lehet-e még sokáig kibírni? Ha sikerülne is ma kölcsönt kapni, legalább hat hónap elteltével a formalitásokkal, amíg pénzt látnánk. Kompetens pénzügyi emberek állítása szerint az ország ipari és kereskedelmi helyzete mellett hat hónapon belül katasztrofális változások történhetnek. A védekezés eszközei kimerültek, az óvatlások sora szomorúan hosszú, a bukások és kényszeregyezségek napirenden vannak. Vagy vagy. Vagy meg kell kapni a külföldi kölcsönt hat hónapon belül az ország gazdaságának felfrissítésére, vagy az infláció fanyar eszközeihez kell nyulni.

Ehhez a dilemmához jutottunk el azzal, hogy a kormány állandóan a külföldi kölcsönre való hivatkozással keresett kibúvót az infláció elől. Valószínű, hogy minden kapu zárva marad s nem marad más hátra, mint a bankprés megindítása. Most azonban ez is siralmas állapotot jelent. Ha ezt a négy milliárd lejt ezelőtt két évvel bocsátották volna ki, amikor a lejnek még jó értéke volt, komoly megkönnyebbülést teremtett volna s pénzügyi intézeink nem lennének annyira megbénítva, mint ma.

— A brassói állami munkaközvetítő, Hirscher-ucca 26 szám. útján keresnek foglalkozást 1 ács, 3 asztalos (butor, épület), 6 cipész, 1 cukrász, 1 fűhérsütő, 6 férfiszabó, 2 gépész, 1 gépkazánfűtő, 3 géplakatos, 2 hentes, 1 kerékgyártó, 1 kereskedősegéd, 1 kovács, 1 lakatos, 2 mázó és fényező, 1 mészáros, 2 vassztergályos, 6 erdőkezelő, 3 gépirónó, 2 pénztárnok, 4 raktárnok, 4 éjjeliőr, 6 gyárimunkás, 3 kocsis, 8 napszámos, 8 szolga (irodai, üzleti), 8 takarítónő.

Foglalkozást kaphatnak: 1 szabómester tisztí egyenruha készítő, 1 nőiszabónő, 2 fodrász, vidéken, 2 bádógos, 1 elárúsító cipőüzletben, 66 tanonc többféle ipari és 2 kereskedelmi szakmákra. A közvetítés ingyenes.

Tárgysorozat:

1. A cipész ipar súlyos megadóztatása elleni állásfoglalás. Előadó: Gazda József, szindikátusi főtitkár (Temesvár). 2. A váltó vagyis az egyéni cipészetnek az uzsora törvény rendelkezés alóli kivonása. Előadók: Jakner József, szakoszt. elnök (Kolozsvár). Weisz János szind. elnök (Temesvár). 3. A vásároló cipészet ügyének rendezése. Előadók: Ipó János (Marosvásárhely), Dánér, Lajos szakoszt. elnök (Brassó). 4. A külföldi kész cipők behozatalának meggátolása. Előadók: Bencsik Zsigmond ipartest. és szakoszt. elnök, Nemes László (Torda). 5. A fegyencipar eltörlése. Előadók: Benedek Géza (Székelyudvarhely), Babos Károly (Kolozsvár). 6. A jóléti műhelyek korlátozásának kérdése. Előadó: Barabás György (Marosvásárhely). 7. A cipész és cipőkereskedők kivételével más kereskedők kész cipők elárúsításától való eltöltése. Előadó: Kupás Mihály ipartest. (Nagybánya). 8. Az országos cipész-szövetség alakításának kérdése. Előadók: Adok Axentie szind. elnök (Arad), Jakab Lajos ipartest. főtitkár (Kolozsvár). 9. Az országos temetkezési egyesület megalakítása. Bónyi Gusztáv (Szatmár), Raduch Mátyás (Kolozsvár). 10. A szaksajtó fontossága. Jakner József (Kolozsvár), Barabás Sándor (Zilah). 11. Indítványok.

Szeptember 8-án.

Dél előtt a Renner-börgyár megtekintése. Délután a Minta-vásár megsejmlése.

A MAI PÉNZPIAC
Szerda, szeptember 3.

A világpiacon a svájci frank árfolyama szilárd, a lej javult.

A belföldi piacon a fokozódó és akuttá vált pénzhiány erős kínálási irányzatot teremtett. Kereslet egyáltalán nincs, áru bőven van, azonban üzletkötések nem jönnek létre. A külföldi értékek árfolyama emiatt igen hanyatlott. Déli záró árfolyamok: egy svájci frank 37.40 lej, egy font sterling 889, egy olasz lira 8.80, egy dollár 197, egy francia frank 11.10, egy cseh korona 5.95, egy lejért 360 osztrák, illetőleg 380 magyar korona.

(—) Zürichi nyitás szeptember 3-án: Egy dollár 5.3: és egynegyed, egy angol font 23.83, száz francia frank 28.75, száz olasz lira 23.55, száz cseh korona 15.92 és fél, száz lej 2.65, tízezer magyar korona 0.69 és fél, tízezer osztrák korona 0.74 és háromnegyed, száz járadékmárka 126 és háromnegyed.

Felkészítő: Kocsis Béla.

Kiadó: „Brassói Lapok“ nyomdája.

LEGUJABB OSZI és TELI
DIVATLAPOK

La Mode de Paris	— — —	120 Lei
Manteaux et Costumes de Promenade	— — —	120 "
Manteaux et Costumes de Promenade	— — —	90 "
Smart	— — —	120 "
Nouveaux Costumes et Manteaux	— — —	100 "
Astra	— — —	100 "
Juno	— — —	140 "
Star	— — —	140 "
Confection Moderne	— — —	120 "
Perfekt Album	— — —	100 "
Páris Album	— — —	120 "
" Confection	— — —	120 "
Perfekt Mode	— — —	40 "
Paris	— — —	30 "

Megrendelhetők

Brassói Lapok könyvosztályánál
Brassó, Kapu-ucca 64—66 szám.

VAJMESTER

aki vaj és sajtkészítésben teljesen jártas, gépkezeléshez ért, hosszabb gyakorlatiárral bír, azonnalra felvétetik. TEJCSARNOK, Arad. „Rador“ No. 2225.

Mélyen megszorodott szívvel tudatjuk úgy a magunk, valamint az összes rokonok nevében, hogy a forrón szeretett jó feleség, gondos édesanya, szeretett testvér

TELLMANN BÉLÁNÉ

szül. NAGEL MICZI

hosszas szenvedés után szeptember hó 2-án életének 41-ik évében csendesen elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 4-én délután 3 órakor helyezzük örök nyugalomra a magyar evang. temető halottas házából. Brassó, 1924. szept. hó 3-án.

A gyászoló család.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Metallum Kereskedelmi és Ipari R. T.

Telefon: 477 SIBIU — NAGYSZEBEN BASTYATÉR 3. Telefon: 477

Az Első
Román Kés- és Acélárugyár:
Simon Retenbacher seel. Wwe.
& Söhne Linz a/D. R. T.
Nagyszeben
képviselte és lerakata:

Kés, Olló, Kasza, Sarló, Fanyelű bicska, Évőeszköz.

RUDOLF BÄCHER ekegyár
Roudnice — Cseh-Slovakia
képviselte és lerakata:
Egyetemes ekék, Váltó ekék,
Kapáló ekék, Boronák, Üllők.

Ofelsége I. Ferdinánd

és az uralkodóház összes tagjai, a fővárosi nagyközönség, a közhivatalok, magánházak, kórházak, gyárak, kaszárnyák, uradalmak kizárólag a

„Pasteurisant” vizszűrőkészülék

által teljesen megtisztított ivóvizet isszák.

3000 belföldi elismerőlevél!

A világ leghíresebb orvosainak mint egyedülálló, teljesen megbízható készüléket ajánlják.

Egyszerű, olcsó, biztos hatású. Nagyrománia főelárusítója és lerakata:

A. MENU & CIE.

román kir. udvari szállítók, Bukarest, Cal. Victoriei 55/c.

Telefon Román, francia, német Telefon 24/38. és magyar levelezés 24/38.

KÉRJEN PROSPEKTUST!

Nagyothallóknak

K. K. ur h.-ból szöszert a következőket közli: „A halló dob nálam csodát művelt. Úgy érzem magam, mint egy újszülött és nem tudom örömet eléggé kifejezni afelett, hogy a leghalkabb beszédet is megértem.”

NAGYOTHALLÁSNÁL a „GORKA” halló dob nélkülözhetetlen. Alig láthatóan a fülben viselendő, fülzugásnál és ideges fülbajoknál óriási eredményt ért el. Több ezer darab van forgalomban. Számtalan köszönő levél. Díjtalan felvilágosítás. —

Vezérképviselő: Fischer János „BANÁTUL”-gyógyszertár, LUGOS R. 49. szám. ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

Hirdessen a Brassói Lapokban.

Első Aradi Tükörgyár

STR. COLONEL PAULIAN No. 4. — Villanyerőre berendezett TÜKÖR és ÜVEGCISZOLDA. Készít minden a szakmába vágó legmodernebb csiszoló és gravier munkákat megadott rajz szerint. 5792

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körforgógépén, Brassóban.

Iskola Alapítvány — Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pt. Școală — BCU Cluj

APRÓ HIRDETESEK

Egy szó ára: 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. — Állást keresőknek 25%o engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Személyszállító autó-vállalat. — Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-uca 44. 2643

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban.

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok. Másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19., hátul az emeleten. 5480

Fehernemű most kell vásárolnia, Wlaat & Wlaat cégnél, ahol a régi mintákat olcsón kiárusítják. 5172

Eladó egy **Ford autó** új gumikkal, üzemképes állapotban. Balázs Baraolt. 5523

Eladó egy jó karban levő szecska vágó járgánnyal együtt. Sántha Lajosnál Mikóujtalu. 5524

Forgalmas üzlethelyiség lakással azonnaltalra kiadó. Cim 5528 szám alatt a kiadóban.

Uj törvények miatt állás nélkül maradt, középkorú polg. isk. **tanárnő** bárhová, bármilyen állásba menne. Cim 5513 sz. alatt a kiadóban.

Zongora oktatás. Simay Viktor tanár (Porond-u. 1.) szeptembertől kezdődőleg zongoratanítást vállal. Értekezni napokint 12-1, este 1/8-1/9 között. 5516

Óriási méhcsaládok Boczonadi rendszerű, kaptárokban és nagyobb mennyiségű pergett csemege virág méz eladó. Cim „Méhészet” Satu Nou, Jud. Odorheiu, gara Homoród. 5473

Gyengeelméjű gyengehetőségű, beszédhiányos gyermek szakszerű oktatásban, nevelésben, ellátásban részesülhet. Cim Molitorisnál gyógy-pedagógiai tanár. Borosneu Judeful Arad, 5546

Jó szakképzett gépész nagyobb üzemenél állandó foglalkozást keres. Fizetés megjelölésével levelet a kiadóba „Megbízható gépész” jellegre kér. 5541

Egy-két kisebb iskolás fiú uriháznál teljes ellátásba felvétetik. Cim 5540 sz. alatt a kiadóban.

Forgalmas üzlethelyiségek gazdasági telekkel azonnali beköltözésre eladók. Kelemen Mihály Szentivánlaborfalva. u. p. Ozun (Trei-scaune). 5539

Jóbb házból való leány gyermek mellé elmenne vidékre. Cim 5538 sz. alatt a kiadóban.

Két hónapos gyermekhez komoly gyermekgondozónőt keresek. Dr. Rafael Geoagiul de jos (Algyógy) Hunyad m. 5537

Nőtlen tisztviselő könyvelői-levelezői állást keres, több évi kereskedelmi és irodai gyakorlattal azonnali belepésre. Cim 5548 sz. alatt a kiadóban.

Csernátaluban kiadó lakás butorral vagy anélkül. Értekezni ugyanott 57 sz. alatt. 5550

Üzemben levő **kenyér-sütőde** házzal és berendezéssel együtt eladó vagy kiadó. Tudakozódni Kereszt-u. 14. a. 5586

Üzemvezető főmolnári állást keresek. Fiala, nőlen, erélyes molnár vagyok. Ismerem az összes malom gépek bármely gyártmányu kezelését, az őrés minden ágazatát, a köles, borsó, árpa hantolást; valamint az olajgyártást is. Működtem kisebb-nagyobb malmokban, sőt Budapesten is, mint almolnár. — Hibásan működő malmot versennyé teszek, tervezést és kismajomszerelést válllok. Öt-hat vagonig bármily rendszerű malomnak vezetését elfogadom, de csakis állandó helyre reflektálok. Meghívást üzem és javadalmazás megjelölésével kér Hornok Wincze Németszentpéter 227 sz. 5551

Varrónő ki angol és francia munkát végez több évi gyakorlattal házakhoz ajánkozik. Cimeket 5547 sz. a. a kiadóba kér.

Sepsiszentgyörgyön Str. Stefan Cel Mare 21 szám alatt bolt berendezés eladó. 5542

Kiadó lakás 2 szoba konyha mellékhelyiségek. Értekezni Kelemen Vasutucca 10. 5544

„Tanító, 25 éves magyar-román német nyelv-ismerettel ipari vagy kereskedelmi vállalatnál állást keres. Szíves megke- reséseket „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kér. 5543

Kitűnő szemvizi elő- állításához keresek társat. A szemvizi gyakorlatilag már számtalan esetben bevált, kezelő orvosok csodálkozására reménytelen esetekben is. Sok köszönő levél magánosoktól, intézetektől stb. Ajánlatokat „csodaszer” jellegre a kiadóba ké- retnek. 5545

Német-francia nevelő- nőt keresek. Zongoristák előnyben részesülnek. Nagyvárad, Ruttkay gyógyszerár. 5555

Üri család belváros- ban ellátást ad iskolás gyermeknek. Érdeklődhető Iszák Kapu-u. 25. 5554

Perfekt magyar-román nyelv ismerettel nevelő- női állást keresek Bras- sóban. Cim 5553 sz. alatt a kiadóban.

Keresek elsejére haz- mesteri állást vagy köze- lebbi kerti lakást. Ráma- ucca 6 sz. 5552

Vizsgázott géplakatos nőtlen négy közép isko- lával gőzmozdony — ben- zin motorok vizsgával 14 évi gyakorlattal, bárhol azonnal állást foglal, lel- kiismeretes munkakerő. Megkeresés „Szerény megjelölés biztosítva” je- ligére e lap kiadóhiva- talába. 5549

Jómódu magyar gazdal- kodóhoz elmenne min- denesnek jó családból való fiatalember. „Csendes otth- on” jellegre a kiadóba kéretnek. 5549